

УДК 37.091.3:004:373.2:371.3

DOI <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psych-2025-2.24>

Тарас ПАСКА

доктор філософії в галузі знань Освіта/Педагогіка,
асистент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
taras.paska@pnu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-4579-388X

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ В ЦИФРОВОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Анотація. Метою статті є дослідження особливостей упровадження цифрових технологій у систему підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та обґрунтування педагогічних умов формування їх готовності до діяльності в цифровому освітньому середовищі. **Методологія** дослідження ґрунтується на комплексному аналізі наукової літератури, чинних нормативно-правових документів у сфері освіти, а також систематизації сучасних практик застосування цифрових технологій у професійній підготовці педагогів. У статті застосовано теоретичні методи – аналіз, узагальнення, класифікація та систематизація, а також емпіричні підходи до оцінювання ефективності цифровізації підготовки вихователів. **Наукова новизна** дослідження полягає в розкритті специфіки цифрового освітнього середовища в контексті дошкільної освіти та окресленні дидактичних і організаційних умов, що забезпечують якісну професійну підготовку вихователів до роботи в цифровому середовищі. Особлива увага приділяється формуванню цифрової компетентності, що охоплює як технічні, так і педагогічні, психолого-комунікативні та етичні складники. У статті обґрунтовано, що ефективна цифрова трансформація можлива лише за умови поєднання традиційних і цифрових методів, створення методичної бази для застосування сучасних цифрових інструментів, адаптованих до вікових особливостей дошкільників, а також формування в студентів критичного мислення щодо цифрового контенту. У **висновках** наголошено, що підготовка майбутніх вихователів до роботи в цифровому освітньому середовищі повинна мати системний, інтегративний характер, базуватися на поєднанні знань про цифрові технології з умінням осмислено застосовувати їх у контексті дошкільного розвитку. Цифрова компетентність педагога має формуватися як обов'язковий компонент освітніх програм, відповідати сучасним викликам і забезпечувати безпечне, ефективне та етично орієнтоване цифрове освітнє середовище в закладах дошкільної освіти.

Ключові слова: цифрові технології, дошкільна освіта, цифрове освітнє середовище, цифрова компетентність, підготовка вихователів, цифрова культура, педагогічна діяльність, цифрова освіта.

Taras PASKA

Doctor of Philosophy (PhD in Pedagogy),
Assistant at the Bohdan Stuparyk Department of Pedagogy and Educational Management,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
taras.paska@pnu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-4579-388X

DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE SYSTEM OF TRAINING FUTURE EDUCATORS OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS TO WORK IN A DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Abstract. The purpose of the article is to study the peculiarities of introducing digital technologies into the system of training future teachers of preschool education institutions and to substantiate the pedagogical conditions for forming their readiness to work in the digital educational environment. **The research methodology** is based on a comprehensive analysis of scientific literature, current regulatory documents in the field of education, as well as the systematization of modern practices of using digital technologies in the professional training of teachers. The article applies theoretical methods such as analysis, generalization, classification and systematization, as well as empirical approaches to assessing the effectiveness of digitalization of teacher training. **The scientific novelty** of the study is to reveal the specifics of the digital

© Т. Паска, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

*educational environment in the context of preschool education and to outline the didactic and organizational conditions that ensure high-quality professional training of teachers to work in the digital environment. Particular attention is paid to the formation of digital competence, which includes both technical and pedagogical, psychological, communicative and ethical components. The article substantiates that effective digital transformation is possible only if traditional and digital methods are combined, a methodological framework for the use of modern digital tools adapted to the age characteristics of preschoolers is created, and students develop critical thinking about digital content. **The conclusions** emphasize that the training of future educators to work in a digital educational environment should be systematic, integrative, based on a combination of knowledge about digital technologies and the ability to apply them meaningfully in the context of preschool development. The digital competence of a teacher should be formed as a mandatory component of educational programs, meet modern challenges and ensure a safe, effective and ethically oriented digital educational environment in preschool education institutions.*

Key words: digital technologies, preschool education, digital educational environment, digital competence, teacher training, digital culture, pedagogical activity, digital education.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку українського суспільства позначений глибокими трансформаціями, зумовленими не лише стрімким розвитком цифрових технологій, а й викликами, спричиненими війною, змінами в соціокультурному просторі та реформуванням освітньої сфери. У цих умовах особливої уваги набуває підготовка фахівців гуманітарного профілю, зокрема вихователів закладів дошкільної освіти, які мають не лише забезпечувати догляд, розвиток і навчання дітей, а й ефективно діяти в цифровому освітньому середовищі. Професійна діяльність сучасного педагога-дошкільника вимагає нового рівня цифрової грамотності, вміння працювати з електронними ресурсами, цифровими інструментами та освітніми платформами, здатності адаптувати методи навчання до гібридних і дистанційних форматів.

В умовах реалізації «Концепції цифрової трансформації освіти і науки України на період до 2026 року» (2021) та Закону України «Про дошкільну освіту» (2024) інтеграція цифрових технологій у професійну підготовку вихователів є не просто інновацією, а нагальною потребою. Зміни, що відбуваються в освітньому процесі, висувають нові вимоги до змісту та методів підготовки майбутніх фахівців. Проте аналіз сучасних освітніх програм, форм і засобів навчання в закладах фахової передвищої та вищої педагогічної освіти засвідчує недостатню увагу до цілеспрямованого формування цифрових компетентностей майбутніх вихователів. Часто цифрові технології використовуються епізодично або суто як допоміжні інструменти, що не формують системного бачення їх потенціалу в професійній діяльності педагога.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розроблення та впровадження педа-

гогічних умов, які сприятимуть якісній підготовці майбутніх вихователів до діяльності в цифровому освітньому середовищі. Це потребує модернізації змісту навчання, запровадження нових дидактичних підходів, створення цифрових освітніх ресурсів, а також забезпечення практичного досвіду використання цифрових інструментів у майбутній професійній діяльності. У цьому контексті особливо важливим є пошук ефективних моделей підготовки фахівців, здатних діяти в умовах цифрової трансформації освіти, забезпечувати інноваційний розвиток закладу дошкільної освіти та формувати в дітей перші навички цифрової культури.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Проблема впровадження цифрових технологій у систему підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти є предметом численних наукових розвідок українських учених. Теоретичні засади цифровізації освіти розкрито в працях В. Бикова, Т. Близнюк, О. Будник, О. Буйницької, Л. Ліщинської, Н. Морзе, О. Пінчук, О. Спіріна, які досліджують цифрові технології, їх роль у зміні освітнього процесу та формуванні цифрової грамотності педагогів. Зокрема, В. Биков і М. Шишкіна аналізують цифрові освітні середовища, Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Н. Морзе, О. Спірін – цифрову компетентність майбутніх педагогів. Дослідники Н. Жалдак, Ю. Жук, С. Литвинова, М. Шут вивчають ефективність застосування цифрових технологій в освітньому процесі. Окрему увагу приділено вивченню особливостей цифрової грамотності вихователів (О. Глазунова, І. Колеснікова, О. Орлова).

У контексті цифровізації дошкілля вагомими є праці Т. Бабюк, І. Пукас, Н. Каньоси,

Л. Галаманжук, які комплексно висвітлюють напрями впровадження цифрових технологій у закладах дошкільної освіти. Важливі аспекти цифрового освітнього середовища досліджено В. Марченко, А. Єфремовою, а класифікацію цифрових засобів запропонував М. Пригодій. Праці А. Черненка розкривають інтегративний потенціал цифрових інструментів у підготовці педагогів. Цифрову компетентність майбутніх вихователів висвітлено в працях Л. Березовської, А. Богуш, О. Вашак, О. Павленка, Л. Фамілярської та ін. Попри наявність вагомих напрацювань, залишаються відкритими питання методичного забезпечення цифрової трансформації підготовки вихователів, ефективного добору цифрових інструментів з урахуванням вікових особливостей дітей та поєднання технократичного й гуманітарного підходів у цифровому середовищі.

Метою статті є дослідження особливостей упровадження цифрових технологій у систему професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти та обґрунтування педагогічних умов формування їх готовності до діяльності в цифровому освітньому середовищі.

Виклад основного матеріалу. У контексті трансформації освітнього простору України однією з ключових передумов оновлення підготовки педагогічних кадрів є впровадження цифрових технологій як засобу модернізації змісту, форм і методів освітнього процесу. Особливо це стосується вихователів закладів дошкільної освіти, які мають діяти в умовах цифрового освітнього середовища, демонструвати високу адаптивність до технологічних новацій та формувати в дітей базову цифрову грамотність. Системна підготовка майбутніх вихователів до використання цифрових технологій вимагає комплексного підходу, який охоплює як теоретичне розуміння сутності цифровізації освіти, так і практичне оволодіння інструментами цифрового педагогічного середовища.

Насамперед доцільно звернутися до поняттєвого апарату дослідження. Згідно з науковим словником «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті» (2019), укладеним співробітниками Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, під цифровими технологіями розуміють «будь-який про-

дукт, за допомогою якого можна створювати, переглядати, розповсюджувати, змінювати, зберігати, вибирати, передавати й отримувати інформацію електронними засобами у цифровій формі» [2, с. 110]. Цей підхід дозволяє включати до категорії цифрових не лише апаратні засоби (комп'ютери, планшети, смартфони), але й широкий спектр програмних продуктів, сервісів, застосунків, що забезпечують інноваційні форми взаємодії в освіті. У межах професійної підготовки вихователів доцільно орієнтувати здобувачів вищої освіти не лише на технологічне оволодіння окремими інструментами, а й на їх усвідомлене та доцільне педагогічне застосування в роботі з дошкільниками.

Науковець А. Черненко розглядає цифрові технології як «широкий спектр інструментів і ресурсів, що містять інформацію, представлену в різних форматах, на базі різноманітних девайсів та гаджетів» [9, с. 196], підкреслюючи їх інтегровану роль у підготовці сучасних педагогів. Йдеться не тільки про формування технічної обізнаності майбутніх вихователів, а й про створення цифрової культури, в якій цифрові інструменти є засобами організації, проектування та оптимізації освітнього середовища.

Особливої уваги в системі підготовки педагогічних кадрів потребує цифрове освітнє середовище як специфічний простір педагогічної взаємодії. У дослідженні Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України воно визначається як «контекст, або «місце», існування котрого забезпечують технології та цифрові пристрої, що часто передається за допомогою інтернету чи інших цифрових засобів, наприклад, мережі мобільного зв'язку» [2, с. 110]. В умовах сучасної дошкільної освіти цифрове середовище є не лише засобом доступу до інформації, а й платформою для розвитку ігрових, творчих, сенсорних та комунікативних здібностей дитини. Вихователь має не лише володіти технічними інструментами, а й уміти проектувати цифрове середовище відповідно до принципів безпеки, доступності, розвитку та інклюзії.

Водночас важливо враховувати, що цифрове освітнє середовище не є лише набором технічних засобів чи цифрових платформ. Його сутність полягає у створенні цілісного інфор-

маційно-освітнього простору, де відбувається взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу: педагогами, здобувачами освіти, батьками, адміністрацією, технічним персоналом. У цьому сенсі цифрове середовище виконує не тільки функцію трансляції знань, а й роль інтегратора освітніх, управлінських, діагностичних і виховних впливів. «Концепція цифрової трансформації освіти і науки України на період до 2026 року» наголошує, що одним із ключових стратегічних напрямів є створення якісного цифрового контенту, вдосконалення організаційних форм, методів і засобів освітнього процесу, розвиток цифрової інфраструктури та забезпечення рівного доступу до швидкісного інтернету [5]. Усе це вимагає глибокого переосмислення підходів до підготовки вихователя – як фахівця, здатного діяти в таких умовах.

Підтвердженням важливості цифрового середовища в дошкільній освіті є дослідження В. Марченко та А. Єфремової, які визначають цифрове освітнє середовище як «основу для організації синхронних та асинхронних занять здобувачів освіти; використання інформаційно-цифрових, хмарних технологій для розроблення педагогами контенту; розвиток дистанційної комунікації з використанням програмного забезпечення для відеозустрічей, відеоконференцій, консультацій» [6, с. 238]. У контексті діяльності вихователя це означає, що він повинен не тільки володіти цифровими засобами, а й бути здатним адаптувати зміст дошкільної освіти до форматів дистанційної або змішаної взаємодії, а також забезпечити емоційно безпечну атмосферу навіть у цифровому форматі.

Суттєвий внесок у розроблення підходів до цифровізації дошкільної освіти зроблено в навчально-методичному посібнику «Цифрові технології в дошкільній освіті» (Т. Бабюк, І. Пукас, Н. Каньоса, Л. Галаманжук), де цифровізація визначається як «важливий тренд сучасної педагогіки, який спрямований на використання технологій для покращення освітнього процесу дітей дошкільного віку. Вона дозволяє підвищити ефективність навчання, адаптувати освітні програми під індивідуальні потреби кожної дитини та забезпечити ранній доступ до корисних цифрових інструментів» [1, с. 37]. У цьому контексті важливо, щоб підготовка

майбутніх вихователів включала не тільки технічне навчання, а й розвиток методичної культури використання цифрових ресурсів у відповідності до психолого-педагогічних закономірностей дошкільного віку.

У вищезгаданому посібнику також запропоновано основні напрями цифровізації дошкільної освіти: 1) матеріально-технічне забезпечення закладів дошкільної освіти; 2) підготовка педагогічних кадрів для роботи в умовах цифровізації освіти; 3) обмін досвідом використання цифрових інструментів в освітній діяльності ЗДО. Ці напрями вказують на необхідність міжінституційної взаємодії, інвестицій у цифрову інфраструктуру та підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, що своєю чергою актуалізує потребу в удосконаленні змісту підготовки майбутніх вихователів у закладах фахової передвищої та вищої освіти [1].

Особливу роль у цьому процесі відіграє цифрова грамотність педагога. Дослідниці І. Колеснікова та О. Орлова зазначають, що «вихователь повинен володіти цифровою грамотністю, здатністю створювати та застосовувати контент за допомогою цифрових технологій, включаючи навички пошуку, обміну інформацією, комунікацію» [3, с. 189]. Ці навички стають базовими для організації продуктивної взаємодії з дітьми, батьками, колегами та адміністрацією в цифровому просторі. При цьому педагог має не тільки використовувати цифрові інструменти, а й формувати цифрову культуру дошкільнят, забезпечуючи перші елементи безпечного, відповідального і творчого використання технологій. Окрім цього, вказані авторки наголошують, що цифрові технології дають можливість педагогам структурувати матеріал, полегшують роботу з пошуку інформації, сприяють реалізації особистісно орієнтованого підходу. Завдяки мультимедійному представленню навчального матеріалу досягається швидкий розвиток у дітей навичок читання, письма, рахунку, розуміння кольору, величини, форми, простору, часу, числа та множини [3]. Це вимагає від вихователя не лише обізнаності з цифровими платформами, а й вміння комбінувати візуальні, аудіальні та інтерактивні засоби відповідно до індивідуальних освітніх траєкторій дітей.

Використання цифрових технологій у системі підготовки майбутніх вихователів має ґрунтуватися на інтегративному підході, що забезпечує гармонійне поєднання традиційних форм і методів навчання із сучасними цифровими засобами. Як зазначає Л. Фамілярська, «педагогічно обґрунтоване використання сучасних цифрових технологій і традиційних методів навчання забезпечує умови для формування в дітей цілісної картини світу та є важливою метою інтеграції в дошкільлі» [8, с. 175]. Такий підхід передбачає не технократичне впровадження інновацій, а осмислену цифрову трансформацію педагогічного процесу з урахуванням вікових та психологічних особливостей дітей дошкільного віку, а також ціннісного орієнтування виховання.

З огляду на це цифрова компетентність майбутнього вихователя виступає як стратегічний компонент його професійної підготовки, оскільки охоплює не лише технічні вміння, а й етичні, педагогічні, психолого-комунікативні аспекти. У «Концепції виховання дітей та молоді в цифровому просторі» (2021), розробленій Інститутом проблем виховання НАПН України, акцентується, що цифрове середовище несе не тільки потенціал для розвитку, а й загрози, які можуть мати деструктивний вплив на особистість дитини. Тому цифрова компетентність вихователя повинна включати вміння розпізнавати ризики, використовувати інструменти безпечної роботи в цифровому середовищі, формувати в дітей базову цифрову грамотність і критичне ставлення до інформації [4].

Ключовим у цьому контексті є осмислення змісту поняття «цифрова компетентність» саме у вимірі професійної діяльності вихователя. У зазначеній Концепції це поняття визначено як «здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати дані та оперувати ними відповідно до власних потреб і вимог сучасного цифрового суспільства» [4, с. 29]. Важливим є усвідомлення, що цифрова компетентність у сфері дошкільної освіти охоплює як загальні цифрові навички (робота з цифровими пристроями, пошук та аналіз інформації, створення цифрового контенту), так і спеціалізовані педагогічні вміння: використання цифрових ресурсів у педагогічній діяльності, розроблення інтерактивного контенту для дітей,

організація дистанційної взаємодії з батьками, застосування цифрових інструментів для педагогічної діагностики.

Нормативним підґрунтям для формування цифрової компетентності майбутніх вихователів є професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021), який передбачає наявність відповідних трудових функцій у сфері професійного розвитку. Зокрема, у переліку трудових функцій фахівця виокремлено «Професійний розвиток та самовдосконалення», що передбачає оволодіння професійними компетентностями, серед яких – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології та електронні освітні ресурси в професійній діяльності, а також дотримання правил безпечної поведінки в цифровому середовищі [7]. Отже, цифрова компетентність є не лише побажанням чи опціональним елементом підготовки, а обов'язковою складовою частиною професійного стандарту, яка має бути вбудована в освітні програми, практичну підготовку, методичне забезпечення закладів вищої освіти.

У контексті професійної підготовки майбутніх вихователів надзвичайно важливим є формування обґрунтованого уявлення про цифрові інструменти, які можуть бути ефективно інтегровані в освітній процес із дітьми дошкільного віку. Такі інструменти мають відповідати віковим особливостям, враховувати емоційно-вольову та пізнавальну сфери дитини, сприяти розвитку мовлення, мислення, творчості, сенсорики, дрібної моторики та комунікативних навичок. Застосування цифрових технологій у дошкільній освіті не повинно мати заміняльного характеру, а лише доповнювати традиційні методи педагогічної діяльності, урізноманітнюючи її форми, способи подання інформації, залучення дитини до активної взаємодії та рефлексії.

Серед найбільш поширених цифрових інструментів, що можуть застосовуватись у роботі з дітьми дошкільного віку, слід виокремити інтерактивні платформи, зокрема LearningApps, Wordwall, ClassDojo, Padlet, які дозволяють створювати інтерактивні завдання у формі гри, вікторини, класифікації, головоломки, що стимулюють пізнавальну активність, логіку, креативне мислення. Наприклад,

за допомогою LearningApps вихователь може підготувати завдання з розвитку фонематичного слуху, математичної логіки, зв'язного мовлення або ознайомлення з навколишнім світом, що викликає в дітей інтерес і забезпечує високий рівень залученості. У свою чергу платформа Padlet надає можливість створювати цифрові дошки спільної роботи, де діти можуть разом із педагогом та батьками розмішувати свої малюнки, фотографії, відео або звукові записи, формуючи віртуальне «портфоліо» освітніх досягнень.

До ефективних цифрових інструментів також належать мобільні освітні застосунки, адаптовані до вікових особливостей дітей дошкільного віку, зокрема Khan Kids, Lingokids, ABCmouse, Busy Shapes, Toca Boca. Такі застосунки поєднують ігрову форму навчання із розвитком ключових компетентностей – мовленнєвої, математичної, соціальної, екологічної, сенсорно-рухової. Наприклад, Khan Kids надає доступ до відео, електронних книг та інтерактивних вправ, спрямованих на розвиток базових знань із математики, читання, логіки. Використання таких ресурсів потребує від вихователя вміння критично оцінювати їх зміст, дібрати заняття відповідно до теми та індивідуальних потреб дітей.

Важливим інструментом є мультимедійні засоби навчання, до яких належать аудіо- й відеоматеріали, презентації, анімації, музичні твори, освітні відеоролики (зокрема, ресурси YouTube Kids, мультсеріали з освітнім змістом, інтерактивні казки). Вони сприяють збагаченню сенсорного досвіду дитини, розвитку емоційної сфери, розширенню уявлень про навколишній світ. Мультимедійна підтримка заняття допомагає урізноманітнити його структуру, стимулює уяву, зацікавленість, а також формує елементи медіаосвіти – здатність сприймати, аналізувати, інтерпретувати інформацію, що надходить у візуальній чи аудіальній формі.

Інтеграція цифрових інструментів в освітній процес дошкільного закладу можлива лише за умови впровадження педагогічно доцільних форм та методів роботи. Серед таких форм можна виділити інтегровані заняття з мультимедійною підтримкою, цифрові проекти, віртуальні екскурсії, онлайн-зустрічі з представниками професій, цифрові

лабораторії тощо. Зміст таких форм має бути спрямований не лише на засвоєння знань, а й на розвиток особистісної активності дитини, її здатності до співпраці, самоусвідомлення, творчості.

Ефективними методами впровадження цифрових технологій у роботі з дітьми є метод інтерактивного навчання, ігрові методи з використанням цифрових ресурсів, метод моделювання ситуацій, метод проектів. Наприклад, реалізація проекту «Моя родина» може супроводжуватися створенням інтерактивної презентації зі світлинами дітей, аудіозаписами їхніх розповідей, колективним колажем на платформі Padlet. Такий підхід сприяє емоційному залученню дитини, розвитку навичок цифрового самовираження та збереженню результатів діяльності у цифровому форматі, доступному для батьків та педагогів.

З метою вивчення стану готовності здобувачів освіти до професійного застосування цифрових технологій у системі дошкільної освіти, виявлення рівня сформованості відповідної цифрової компетентності, а також окреслення проблем і перспектив впровадження цифрових ресурсів в освітній процес закладів дошкільної освіти кафедрою педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (ПНУ ім. В. Стефаника) упродовж 2024-2025 рр. було проведено експериментальне дослідження. Методом анкетування було охоплено 60 здобувачів вищої освіти, що навчаються за спеціальністю «Дошкільна освіта» педагогічного факультету. Анкета на тему «Цифрові технології в дошкільній освіті: готовність студентів до професійного застосування» містила як закриті запитання з фіксованими відповідями, так і відкриті питання, які дозволяли респондентам висловити власне бачення ефективного впровадження цифрових технологій у професійну діяльність вихователя.

Аналіз відповідей респондентів засвідчив, що 52% опитаних мають високий або вищий за середній рівень обізнаності з ключовими поняттями цифровізації, як-от «цифрова компетентність», «цифрові технології в освіті», «інформаційно-комунікаційна компетентність». 40% студентів оцінили свій рівень як середній, тоді як 8% зазначили про низьку

поінформованість з даної тематики. Отже, переважна більшість здобувачів освіти усвідомлює необхідність цифрової трансформації освітнього середовища у сфері дошкільної освіти.

На запитання про цифрові інструменти, які студенти найчастіше використовують у навчанні та підготовці до професійної діяльності, було отримано такі результати: найбільш популярними виявились Zoom (87%), Google Meet (83%), Google Classroom (80%), Canva (76%), Telegram (72%), YouTube (68%), ChatGPT (65%). Менш поширеними є використання ресурсів LearningApps (38%), Padlet (31%), Kahoot! (27%), Wordwall (22%), Miro (15%), Quizizz (13%), Microsoft Teams (10%). Із загального переліку цифрових освітніх ресурсів 5% респондентів зазначили, що не користуються жодною із зазначених платформ регулярно.

На основі відповідей на питання про освітні онлайн-платформи, які респонденти використовують для самоосвіти або виконання освітніх завдань, установлено, що 42% здобувачів вищої освіти користуються ресурсами платформи «Всеосвіта», 20% – Prometheus, 11% – «Дія. Цифрова освіта», 10% – EdEra, 8% – Coursera, 5% – Duolingo, 2% – Google Digital Workshop і 2% – інші (EdX, Udemy тощо). Ці дані свідчать про вибір платформ, орієнтованих на педагогічну тематику або зручних для формування прикладних цифрових навичок.

Особливу увагу було приділено питанню оцінювання ефективності впровадження цифрових технологій у власний освітній досвід респондентів. Високу ефективність відзначили 58% опитаних, 40% вибрали варіант «середній рівень ефективності», 2% здобувачів освіти вважають, що цифрові інструменти не мають суттєвого впливу на якість освітнього процесу. Ці результати вказують на позитивне сприйняття цифрових технологій як інструментів, що сприяють підвищенню якості педагогічної підготовки.

На запитання про основні переваги цифрових технологій у майбутній професійній діяльності вихователя респонденти найчастіше вибирали такі відповіді: доступ до великої кількості методичних матеріалів (91%), можливість урізноманітнення форм роботи

з дітьми (85%), стимулювання пізнавальної активності (73%), можливість зворотного зв'язку з батьками (67%), організація інклюзивного середовища (58%). Дещо рідше згадувалася економія часу (45%), полегшення документообігу (28%).

Цікавим є також те, як студенти оцінюють виклики, з якими можуть зіткнутися вихователі під час впровадження цифрових технологій. Найбільш поширеними проблемами, за їхніми відповідями, є: недостатній рівень цифрової компетентності в самих вихователів (79%), обмежений технічний ресурс у закладах дошкільної освіти (72%), недостатній цифровий досвід батьків (59%), відсутність готових адаптованих цифрових матеріалів для дітей дошкільного віку (52%), ризики перевантаження дітей екранами (45%).

У відповідях на відкрите запитання студенти окреслили низку ініціатив, які, на їхню думку, сприяли б підвищенню ефективності цифрової підготовки в межах професійної освіти. Найбільш поширеними стали пропозиції щодо збільшення обсягу практичної роботи з цифровими інструментами (38%), покращення доступу до сучасного технічного обладнання (33%), активізації участі студентів у цифрових освітніх проєктах (29%), а також розроблення методичних матеріалів із використання цифрових технологій у роботі з дошкільниками (22%).

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що майбутні вихователі – студенти педагогічного факультету ПНУ ім. В. Стефаника – усвідомлюють важливість цифрової компетентності для професійної діяльності в умовах цифрового освітнього середовища. Емпіричні дані засвідчують позитивне ставлення здобувачів вищої освіти до впровадження цифрових технологій у роботу з дітьми дошкільного віку, проте вказують на потребу в посиленні практичної підготовки, удосконаленні технічного забезпечення та методичному супроводі процесу цифровізації освітньої діяльності. Отримані результати підтверджують актуальність системного підходу до формування цифрової готовності майбутніх фахівців у галузі дошкільної освіти.

Висновки. Теоретичне дослідження дало змогу визначити концептуальні основи цифровізації професійної підготовки майбутніх вихо-

вателів. Цифрові технології розглядаються як інструмент трансформації педагогічного процесу, що розширює можливості для організації сучасного освітнього середовища, сприяє реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, активізує пізнавальну діяльність студентів і формує в них готовність до інноваційної педагогічної взаємодії з дітьми дошкільного віку.

Результати експериментального етапу дослідження підтвердили ефективність цілеспрямованої цифрової підготовки у професійному становленні вихователя. Здобувачі вищої освіти ПНУ ім. В. Стефаника продемонстрували високий рівень зацікавленості в застосуванні цифрових інструментів, активну включеність у діяльність із розроблення інтерактивних матеріалів і відкритість до використання цифрових платформ у моделюванні

педагогічних ситуацій. Отримані дані засвідчили позитивну динаміку у формуванні цифрової компетентності як складника професійної готовності.

Подальші дослідження можуть бути орієнтовані на розроблення авторських педагогічних практик з використанням цифрових технологій у дошкільній освіті, проведення аналізу ефективності змішаних і дистанційних форматів у підготовці вихователів, а також вивчення впливу цифрового середовища на взаємодію в системі «вихователь – дитина – батьки». Перспективним напрямом є створення цифрових інструментів для підтримки інклюзивної освіти, розвитку емоційного інтелекту дошкільників і підвищення якості освітнього контенту в закладах дошкільної освіти України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цифрові технології в дошкільній освіті : навчально-методичний посібник / Т. Бабюк та ін. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2024. 122 с.
2. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті : словник. Київ : ЦП Компрінт, 2019. 134 с.
3. Колеснікова І., Орлова О. Цифровізація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 50. Т. 2. С. 188–191.
4. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. Національна академія педагогічних наук України, 2021. 52 с. URL: <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/Kontseptsii-vykhovannia-ditey-ta-molodi-v-tsifrovomu-prostori.pdf> (дата звернення: 25.07.2025).
5. Концепція цифрової трансформації освіти і науки: МОН запрошує до громадського обговорення. 2021. URL: <https://mon.gov.ua/news/kontseptsiya-tsifrovoi-transformatsii-osviti-i-nauki-mon-zaproshue-do-gromadskogo-obgovorennya> (дата звернення: 25.07.2025).
6. Марченко В., Єфремова А. Цифрова трансформація позашкільної освіти. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*. 2023. № 3. С. 233–242.
7. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти» : наказ Міністерства економіки України від 19 жовтня 2021 р. № 755-21. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoi-osviti> (дата звернення: 25.07.2025).
8. Фамілярська Л. Інтеграція цифрових технологій в освітнє середовище закладу дошкільної освіти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2021. № 11. С. 174–183.
9. Черненко А. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. 2019. Вип. 61. С. 193–200.

REFERENCES:

1. Babiuk, T., Pukas, I., Kanosa, N., & Halamanzhuk, L. (2024) *Tsyfrovi tekhnolohii v doshkilnii osviti: navchalno-metodychnyi posibnyk [Digital technologies in preschool education: a study guide]*. Kamianets-Podilskyi: Vydavets Kovalchuk O.V. 122 p. [in Ukrainian].
2. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v osviti: slovnyk [Information and communication technologies in education: a dictionary]*. (2019). Kyiv: TsP Komprynt. [in Ukrainian].
3. Kolesnikova, I., & Orlova, O. (2022). Tsyfrovizatsiia osvithnoho protsesu v zakladi doshkilnoi osvity [Digitalization of the educational process in preschool education]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, 50(2), 188–191. [in Ukrainian].
4. Kontseptsiiia vykhovannia ditei ta molodi v tsyfrovomu prostori. Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy [The concept of educating children and youth in the digital space. National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine]. (2021). 52 p. URL: <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/Kontseptsiiia-vykhovannia-ditey-ta-molodi-v-tsifrovomu-prostori.pdf> (access obtained: 25.07.2025) [in Ukrainian].

5. Kontsepsiia tsyfrovoyi transformatsii osvity i nauky: MON zaproshuie do hromadskoho obhovorennia [The concept of digital transformation of education and science: MES invites to public discussion] (2021). URL: <https://mon.gov.ua/news/kontsepsiya-tsifrovoyi-transformatsii-osviti-i-nauki-mon-zaproshue-do-gromadskogo-obgovorennia> (access obtained: 25.07.2025) [in Ukrainian].
6. Marchenko, V., & Yefremova, A. (2023). Tsyfrova transformatsiia pozashkilnoi osvity [Digital transformation of out-of-school education]. *Dystantsiina osvita v Ukraini: innovatsiini, normatyvno-pravovi, pedahohichni aspekty – Distance education in Ukraine: innovative, regulatory, pedagogical aspects*, 3, 233–242. [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu “Vykhovatel zakladu doshkilnoi osvity”: nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy vid 19 zhovtnia 2021 r. № 755-21 [On Approval of the Professional Standard “Preschool Educator”: Order of the Ministry of Economy of Ukraine of October 19, 2021, № 755-21]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti> (access obtained: 25.07.2025) [in Ukrainian].
8. Familiarska, L. (2021). Intehratsiia tsyfrovyykh tekhnolohii v osvitnie seredovyshe zakladu doshkilnoi osvity [Integration of digital technologies into the educational environment of preschool education]. *Vidkryte osvitnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu – Open educational e-environment of a modern university*, 11, 174–183. [in Ukrainian].
9. Chernenko, A. (2019). Tsyfrovi tekhnolohii u protsesi navchannia maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov [Digital technologies in the process of teaching future foreign language teachers]. *Zbirnyk naukovykh prats “Pedahohika ta psykholohiia” – Collection of scientific works “Pedagogy and Psychology”*, 61, 193–200. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 28.07.2025

Дата прийняття статті: 02.09.2025

Опубліковано: 27.10.2025